

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ОБСЯГ ТА СТРУКТУРУ БЮДЖЕТНИХ ВИДАТКІВ

В Україні з початком ринкових реформ становленню повноцінної та ефективної фінансової системи було приділено недостатньо уваги. Аксиома «надійні стабільні фінанси – надійна стабільна держава» проголошувалась декларативно, без практичної її підтримки. В результаті за роки розбудови економіки держави, переходу на нові для нашої держави форми господарювання багато чого було втрачено. Недосконала система забезпечення виконання державного бюджету збільшила та прискорила і без того значні втрати фінансових ресурсів, таких необхідних молодій державі. Тут і непродумана податкова політика, яка сприяла перерозподілу грошових коштів на користь тіньового капіталу, затягування у проведенні грошової реформи, недосконала законодавча база стосовно розширення підприємництва, особливо у банківській сфері, неконтрольований процес перерозподілу коштів між державним та місцевими бюджетами, що у свою чергу негативно впливає на механізм формування державного бюджету. Змінити ситуацію докорінно і входить у завдання Державного казначейства України. В статті доведено, що за всіх часів казна є уособленням, невід'ємним атрибутом державності. Зазначено, що саме державний бюджет є єдиним центром зосередження грошових коштів держави, які потребують цільового використання. Наголошено на існуванні взаємозв'язку між зміною державних видатків та рівнем соціально-економічного зростання держави. Доведено, що саме ефективність державних видатків становить вагомий фактор стимулювання соціально-економічного зростання України за умов оптимізації їхньої структури та основних напрямів фінансування.

Ключові слова: державний бюджет; видатки; бюджетні видатки; Бюджетний Кодекс; програмно-цільовий метод формування бюджету; паспорт бюджетної програми.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Бюджетні видатки є важливим інструментом впливу на соціально-економічні процеси в державі. У Бюджетному кодексі України зазначено, що видатки бюджету – є коштами, спрямованими на здійснення програм та заходів, які передбачено відповідним бюджетом. Визначення обсягу та ефективної структури бюджетних видатків характеризує якість і ефективність державного управління та є одним із ключових моментів забезпечення соціально-економічного розвитку країни.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблемам бюджетних видатків, їхніх обсягів та структури присвячені праці таких дослідників, як О. Амоша [1], В. Волинець [2], В. Лагутін [7], К. Чуприна [11] та ін. Питанням використання бюджетних видатків та основних факторів впливу на їх структуру та обсяги приділено увагу в працях таких дослідників як М. Дяченко [4], М. Кульчицький [5], С. Маслічук [9], В. Швець [13] та ін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті визначити основні проблеми

бюджетних видатків в сучасних умовах України; проаналізувати основні фактори впливу на обсяги та структуру бюджетних видатків.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні бюджетні видатки – є складною системою взаємовідносин, що охоплює не тільки органи державної влади, а й суспільство в цілому. Розподіл державних коштів по окремих витратних статтях закріплено в Законі про Державний бюджет України, а процеси його планування, обговорення, виконання та контролю – є центральними елементами бюджетного процесу.

Бюджетні видатки мають кількісну та якісну характеристики. Кількісне визначення пов'язують з обсягами виділених бюджетних коштів. Якісні характеристики дають уявлення про особливості економічної природи та суспільного призначення кожного з видів бюджетних видатків. Вказані характеристики бюджетних видатків можуть вступати у суперечності, й гострота таких суперечностей може бути доволі суттєвою. Для кількісної оцінки видатків використовуються такі показники, як загальний їх обсяг, темпи росту

(приросту), динаміка щодо ВВП, структура видатків та її зміни, обсяг окремих видів видатків у розрахунку на душу населення. Для вивчення структури та динаміки використовується функціональна, відомча та економічна класифікації видатків бюджету. Видатки у повному і всебічному обсязі характеризуються функціональною структурою.

Поділ видатків за функціональною структурою дозволяє виявляти пропорції під час розподілу бюджетних коштів та, змінюючи їх, домагатися досягнення необхідних зрушень галузевої структури суспільного виробництва.

Видатки бюджету є відображенням фінансової політики держави щодо сфери державного регулювання й стимулювання виробництва, рівня фінансового забезпечення соціального захисту населення, особливостей розвитку науково-технічного прогресу та міжнародної фінансової діяльності. Як наслідок, перелік витрат, їхній склад та структура постійно змінюються, зважаючи на конкретну економічну ситуацію.

Обсяг й структура бюджетних видатків залежать від багатьох факторів. Передусім вони визначаються обсягом валового внутрішнього продукту країни, обсягом доходів держави, які в свою чергу залежать від рівня оподаткування й акумулювання податків, неподаткових надходжень до бюджету та інших факторів. Слід зазначити, що уряд періодично приймає програми щодо зменшення окремих видів видатків, які спрямовані на економію бюджетних коштів і підвищення ефективності їх використання. Однак для державних видатків у цілому характерна тенденція до випереджаючого зростання стосовно ВВП.

Проведений аналіз видатків бюджету дозволив визначити основні чинники, які впливають на рівень і динаміку бюджетних видатків. До них належать: економічний розвиток держави; інфляція, пріоритети бюджетної політики, державний борг, людський розвиток, науково-технічний прогрес, інституційні та політичні фактори, зовнішні обставини.

Розглянемо вищезазначені чинники. На думку більшості дослідників, саме рівень економічного розвитку держави впливає на обсяги та структуру бюджетних видатків, оскільки саме вони є одним із головних чинників формування доходів бюджету [8, с. 175]. Крім того, саме рівень економічного розвитку держави впливає на формування доходів юридичних та фізичних осіб, частина яких, у вигляді обов'язкових відрахувань перераховується в бюджети усіх рівнів. Крім того, високий рівень економічного розвитку зумовлює наявність різних регуляторів, що підтримують стабільність економіки в цілому незалежно від впливу різних дестабілізуючих явищ. Наслідком стабільності доходів суб'єктів господарювання є відносна відповідність запланованих і фактичних сум бюджетних доходів і видатків. Так, якщо держава на економічному піднесенні, то доходи бюджету зростають, і як результат збільшуються можливості з виконання бюджетних видатків. При цьому стимулюється проведення виваженої політики видатків, зокрема, відбувається скорочення видатків на утримання державних органів влади в рамках проведення адмініст-

ративної реформи, а також обмежуються неперіоритетні видатки [13].

Переваги від збільшення видатків виявляються досить швидко, та їх легше прогнозувати. Наприклад, позитивний ефект збільшення соціальних видатків полягає в підвищенні рівня доходів пенсіонерів, інвалідів, багатосімейних. Водночас вираш від економії державних коштів виявляється, як правило, в перспективі. Зменшення видатків, особливо в частині фінансування соціальних програм – непопулярний захід. Оскільки програми зменшення видатків на соціальне забезпечення та соціальний захист населення мають сильну опозицію, їх успішна реалізація можлива тільки за наявності політичної волі, рішучості уряду, а також суспільної підтримки [14].

Вибір пріоритетів бюджетної політики також є фактором, що зумовлює зміни в обсягах і структурі бюджетних видатків, оскільки помилки у визначенні пріоритетів можуть призвести до необхідності змін у дохідних і витратних статтях бюджету, зменшення фактичних сум доходів і збільшення видатків порівняно з планом. Слід зазначити: без суттєвого зростання доходів за умови зменшення частки видатків у ВВП, що визначено на найближчий період, держава стикатиметься з бюджетним дефіцитом та необхідністю додатково залучати кошти для його фінансування. Виникнення стійкого бюджетного дефіциту, збільшення соціальних зобов'язань держави, високий рівень державних видатків роблять актуальним проведення структурних реформ у державному секторі економіки, включаючи корегування видатків бюджетної системи.

Структура видатків державного бюджету має бути орієнтована на виконання завдань модернізації економіки, створення для неї максимально сприятливих умов. У разі, коли зменшення видатків державного бюджету є необхідним для підтримання бюджетної стійкості і розвитку економіки, особливу увагу слід приділити проведенню структурних реформ, які сприятимуть підвищенню ефективності державного сектора економіки, зокрема підвищенню ефективності державних видатків.

На видаткову частину бюджету також впливають інфляційні процеси. Слід відзначити збільшення бюджетних видатків, що визначаються за нормативом, на величину індексу інфляції. Отже, створюється ситуація, коли перерахуванню з бюджету, наприклад, на утримання установ соціальної сфери, підлягає значно більша сума, ніж заплановано і надійшло доходів. Водночас під впливом інфляційних процесів відбувається зменшення реальної вартості ненормованої частини видатків бюджету.

Важливі фактори змін в обсягах бюджетних видатків можуть бути представлені: істотними зростаннями державного боргу України, високими валютними ризиками зовнішньої заборгованості, посиленням тиску боргових виплат на державні фінанси [8, с. 176]. Так, на думку деяких дослідників, саме наявність великих обсягів боргового навантаження, яке було накопичено за попередні роки, призвело до того, що видатки державного бюджету з обслуговування державного боргу, виростили у 1,5 рази [6]. Вирішення

такої ситуації потребує вжити активні заходи щодо сфери макроекономічної політики, які будуть спрямовані на зменшення боргового навантаження [7, с. 9].

Для стимулювання економічного розвитку в певні періоди доцільно збільшувати видаткову частину бюджету за рахунок створення його дефіциту. Проте використання механізму дефіцитного фінансування потреб економічного розвитку прийнятне тільки з урахуванням його впливу на розмір державного боргу та економічних можливостей держави щодо його обслуговування [2].

Бюджетна підтримка пріоритетних галузей економіки створює умови для структурної перебудови, модернізації і технічного переоснащення економіки. Збільшення видатків бюджету на економічний розвиток у перспективі має забезпечити реалізацію планів соціально-економічного розвитку країни [3].

Важливим чинником змін в обсягах бюджетних видатків є вкладення бюджетних коштів у розвиток людини. Ці вкладення націлені не стільки на отримання короткотермінового результату, скільки на створення потенціалу для стійкого розвитку суспільства у майбутньому. За таких умов, держава, здійснюючи вплив на поступове покращення якості людського капіталу, подальше збільшення необхідної кількості висококваліфікованих кадрів та відповідного рівня використання їхнього потенціалу, примножуватиме можливості держави щодо забезпечення економічного зростання [7, с. 9]. Це пов'язано з розвитком системи освіти, охорони здоров'я, духовного та фізичного розвитку.

Базою для планування видатків на людський розвиток є демографічні та соціальні показники – чисельність населення й окремих його категорій, рівень доходів, чисельність дітей дошкільного та шкільного віку, студентів, кількість хворих по різних групах захворювань та ін. Обсяг видатків на людський розвиток визначається двома чинниками – контингентом отримувачів і нормами видатків, які розраховуються на душу населення та закріплюються в законодавчо-правових актах, інструкціях і методиках. За умови збільшення кількості отримувачів або норм обсяг видатків також має зростати. Але слід зазначити, що збільшення державних видатків на охорону здоров'я й освіту само по собі не гарантує кращі результати, якщо не супроводжується структурними реформами, які націлені на підвищення ефективності системи і передбачають створення дієвих стимулів, елементів зворотного зв'язку.

Фактор науково-технічного прогресу приводить до розвитку техніки і технологій, появи нових видів суспільних благ і нових сфер державного регулювання. Обсяг видатків державного бюджету на розвиток науки визначається згідно з державними і міждержавними програмами та переліком пошукових і прикладних розробок, а також на основі розрахунків НАН України, галузевих академій, міністерств. За рахунок видатків державного бюджету фінансуються також проекти, які не дають комерційного ефекту, але є факторами національного престижу країни, наприклад, наукові розробки військового призначення, космічні дослідження.

Бюджетне фінансування наукових досліджень сприяє прискоренню науково-технічного прогресу; існує пряма залежність між видатками бюджету на науку та темпами економічного зростання.

Велика роль щодо визначення обсягів бюджетних видатків належить інституційним та політичним факторам, оскільки державні видатки знаходять своє закріплення в законах, довготермінових програмах, договорах з міжнародними організаціями [8, с. 177]. Крім того, навіть політичні сили, які перебувають при владі, також здійснюють вплив чи чинять тиск на уряд маючи на меті збільшити чи зменшити окремі статті видатків, які зачіпають їх коло інтересів. Найбільше це виявляється під час передвибірної кампанії, коли окремі політичні сили можуть використовувати збільшення або зменшення обсягів видатків для залучення виборців на підтримку своїх кандидатів [8, с. 9].

Варто зазначити, що держава відіграє велику роль щодо регулювання економіки та збільшення бюджетних видатків, особливо ця роль посилюється за умов наявності надзвичайної ситуації. За таких умов відбувається зростання державних витрат, що в подальшому досить важко піддаються зменшенню. Слід відзначити, що виникнення форс-мажорних обставин потребує для їх ліквідації виділення додаткових фінансових ресурсів, частина яких була запланована на інші цілі. В бюджеті певна частина ресурсів передбачається на запобігання надзвичайним ситуаціям і їх ліквідацію, але передбачити все неможливо, і тому є завжди певний ризик, викликаний форс-мажорними подіями [12].

З метою ефективного розподілу бюджетних коштів та забезпечення ефективного їх використання, починаючи з 2002 року, у бюджетний процес запроваджують програмно-цільовий метод формування бюджету [5]. Одним із головних елементів програмно-цільового методу є паспорт бюджетної програми, на основі якої визначається сума бюджетних коштів, необхідна для виконання бюджетної програми, мета, завдання, напрями діяльності, відповідальні виконавці, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми [9].

В умовах обмеженості фінансових ресурсів держави важливим завданням уряду є оптимізація не лише обсягу видаткової частини бюджету [11], а й її структури, яка визначає напрями використання бюджетних коштів [4]. Видатки проводяться виключно за наявності затверджених в установленому порядку паспортів бюджетних програм, які дозволяють вже на етапі планування визначити кількісні та якісні показники, досягнення яких мають забезпечити головні розпорядники бюджетних коштів. При розподілі бюджетних коштів виникає потреба в оцінці результативності окремих бюджетних програм. Аналіз результативності бюджетної програми передбачає порівняння фактичних показників виконання програм із запланованими, а також відповідними показниками попередніх періодів, встановленими стандартами та нормами.

При цьому оцінити результативність показників бюджетних програм складно з цілої низки причин. По-перше, ефективність бюджетних видатків має не тільки економічну, а й соціальну складову. Соціальний

ефект має визначальне значення у формуванні державної фінансової політики, однак об'єктивно визначити це практично неможливо. Наприклад, поліпшення якості освіти можливо оцінити за допомогою різних показників, таких, як прийом та випуск студентів, працевлаштування випускників, кількість аспірантів тощо. Проте ці показники лише приблизно характеризують якість освіти, а загальна оцінка ефективності витрат на освіту може бути спотворена.

По-друге, деякі видатки держави націлені не на виконання поточних завдань, а на досягнення довгострокового ефекту. Насамперед ідеться про видатки на людський розвиток – освіту, охорону здоров'я, культуру та мистецтво, які являють собою вкладення коштів у майбутнє. Тому для визначення обсягів фінансування таких програм необхідно оцінювати і зіставляти їх ефективність у довгострокових планах.

По-третє, державні видатки можуть давати побічні ефекти, як позитивні, так і негативні. Наприклад, унаслідок зростання доходів малозабезпечених сімей збільшується потреба в товарах прожиткового мінімуму – продуктів харчування, ліків, дешевого взуття та одягу. А це в свою чергу дає додатковий дохід фірмам та підприємствам, які виробляють такі товари. Розширення соціальних програм вигідно і політикам, оскільки такі заходи дістають підтримку серед виборців.

З метою забезпечення ефективності бюджетних видатків необхідно дотримуватися низки вимог. Програми мають бути максимально конкретні, при цьому вони мають спиратися на досягнення суспільно значущих цілей, а не фінансування окремих організацій. Відбір програм має проводитися на конкурсній основі. Процедури конкурсів мають бути прозорі, чітко визначені і широко відомі. Видатки за можливості не повинні мати постійного характеру, при складанні бюджету на наступний рік їх структуру необхідно переглядати на основі аналізу досягнутих результатів. Програми видатків мають бути прозорими і доступними для суспільного контролю. Необхідно інформувати суспільство, на які цілі і в яких обсягах витрачаються бюджетні кошти. Виконавці бюджетних програм не повинні мати доступу до прийняття принципових рішень по програмах видатків, відбору отримувачів послуг і оцінці їх результатів.

Аналіз міжнародного досвіду дозволив виявити кілька моделей управління видатками, кожна з яких має свою специфіку, але базується на загальних принципах, до яких можна віднести:

- впровадження бюджетного планування, орієнтованого на результат;
- встановлення конкретних рамок видатків і розподілу видатків відповідно до національних соціально-економічних пріоритетів;
- надання більших можливостей в управлінні коштами розпорядникам бюджетних коштів;

– упровадження елементів бухгалтерського обліку з метою коректнішого відображення вартості наданих послуг;

– проведення оцінки ефективності бюджетних видатків [3].

Крім того, ефективність управління видатками та їх планування значною мірою залежить від повноти, обґрунтованості й достовірності інформації про використання фінансових ресурсів держави [10, с. 30].

Однак успішність дотримання перерахованих вище принципів в Україні потребує вдосконалення методичної основи, зокрема: вдосконалення програмно-цілевих методів управління, оцінки ефективності бюджетних видатків і механізмів використання її результатів у практиці бюджетного планування; системи цілей, завдань, показників результативності, для яких відсутня процедура їх відбору і погодження; нинішня система стимулів не створює умов для учасників бюджетного процесу із запровадження заходів ощадливого витрачання бюджетних коштів [1].

Тож основним завданням системи управління видатками на сучасному етапі бюджетного процесу є створення інформаційної та методологічної бази для прийняття управлінських рішень, спрямованих на піднесення ефективності бюджетних видатків.

Слід зазначити, що питання підвищення ефективності державних видатків практично по всіх напрямках ставиться вже давно і зроблено кілька кроків на цьому шляху, однак суттєвих змін за рамками формальності бюджетного процесу ще немає. Заходи, необхідні для піднесення ефективності, наприклад, охорони здоров'я, здебільшого всім відомі, давно обговорюються, проте впроваджуються повільно, найчастіше формально, докорінних змін у системі майже не відбувається. Це стосується й інших напрямів видатків, що потребують реформування.

Висновки. Отже, на основі проведеного аналізу обсягів та структури бюджетних видатків можемо стверджувати, що існує нагальна необхідність вжити ефективних заходів щодо підвищення їхньої ефективності у всіх напрямках, зокрема перейти від формального до фактичного використання принципів бюджетування за результатами, принципів програмно-цілевого планування видатків і контролю за результатами; переглянути принципи і підходи до надання соціальної підтримки з метою підвищення адресності допомоги системі оцінювання ефективності бюджетних видатків; створити максимальну прозорість бюджетних видатків під час процесів щодо прийняття рішень про їх розподіл, відповідну звітність та контроль за отриманими результатами. Крім того, необхідно розробити низку таких заходів, які спонукатимуть бюджетні установи та державні підприємства більш ефективно використовувати бюджетні кошти, стимулювати впровадження нових, більш ефективних технологій.

Список використаних джерел

1. Амоша О. І. Про фінансове забезпечення реалізації програм сталого соціально-економічного розвитку / О. І. Амоша, К. В. Міхальова. // Ефективна економіка. – 2014. – № 1. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_1_50.

2. Волинець В. І. Дефіцит бюджету України та шляхи його зменшення [Електронний ресурс] // Волинець В. І., Голишевська Л. В. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/9_DN_2010/Economics/61212.doc.htm
3. Гусаревич Н. В. Державний бюджет в умовах трансформації економіки / Н. В. Гусаревич // Економічний вісник університету. – 2014. – Вип. 23(1). – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2014_23\(1\)_36](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2014_23(1)_36).
4. Дяченко М. К. Бюджетне планування соціально-економічного розвитку регіонів [Електронний ресурс] // М. К. Дяченко. – Режим доступу : <http://derjuprav12012.blogspot.com/p/4.html>
5. Кульчицький М. І. Програмно-цільове бюджетування на місцевому рівні / М. І. Кульчицький, С. М. Самець. // Ефективна економіка. – 2012. – № 7. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_7_24.
6. Куньовська О. Й. Основні проблеми та фактори впливу на бюджетні видатки [Електронний ресурс] // О. Й. Куньовська. – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=71878>
7. Лагутін В. Д. Пріоритети координації бюджетної та монетарної політики в Україні / В. Д. Лагутін // Фінанси України. – 2011. – № 10. – С. 3–14.
8. Лищенко О. Г. Вдосконалення обліку видатків загального і спеціального фондів бюджетних установ // Лищенко О. Г., А. І. Шпірна / Вісник Дніпропетровського університету. – Серія «Економіка». – Вип. 7(2). – 2013. – С. 173–181.
9. Маслічук С. А. Використання програмно-цільового методу бюджетного планування в Україні: проблеми і перспективи [Електронний ресурс] // Маслічук С. А., Кулай А. В. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/3_ANR_2012/Economics/3_99661.doc.htm
10. Чеберяко О. В. Вплив державного кредитування на рівень боргової безпеки України // О. В. Чеберяко / Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – Серія : Економіка. – № 2. – 2015. – С. 29–36.
11. Чуприна К. О. Аналіз обсягів і структура бюджетних видатків [Електронний ресурс] // Чуприна К. О., Гвасалія Д. С. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Economics/67940.doc.htm
12. Шандра В. МНС має не лише реагувати на надзвичайні ситуації, але й запобігти їх виникненню [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.unian.ua/politics/151921-volodimir-shandra-mns-mae-ne-lishe-reaguvati-na-nadzvichayni-situatsiji-ale-y-zapobigati-jih-viniknennyu.html>
13. Швець В. Я. Моніторинг грошових потоків в Україні [Електронний ресурс] // Швець В. Я. / Ефективна економіка. – № 5. – 2012. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1182>
14. Щодо розвитку системи надання соціальних послуг в Україні на сучасному етапі. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1328/>

В. І. Андрияш,

канд. полит. наук, доцент

О. В. Челяк,

студентка 635 групи,

Институт государственного управления, ЧНУ им. Петра Могилы, г. Николаев, Украина

ФАКТОРЫ ВЛИЯНИЯ НА ОБЪЕМ И СТРУКТУРУ БЮДЖЕТНЫХ РАСХОДОВ

В Украине с началом рыночных реформ становлению полноценной и эффективной финансовой системы было уделено недостаточно внимания. Аксиома «надежные стабильные финансы – надежное стабильное государство» провозглашалась декларативно, без практической ее поддержки. В результате за годы развития экономики, перехода на новые для нашего государства формы хозяйствования многое было потеряно. Несовершенная система обеспечения выполнения государственного бюджета увеличила и ускорила и без того значительные потери финансовых ресурсов, таких необходимых молодому государству. Здесь и непродуманная налоговая политика, которая способствовала перераспределению денежных средств в пользу теневого капитала, затягивание в проведении денежной реформы, несовершенная законодательная база относительно расширения предпринимательства, особенно в банковской сфере, неконтролируемый процесс перераспределения средств между государственным и местными бюджетами, что в свою очередь негативно влияет на механизм формирования государственного бюджета. Изменить ситуацию в корне и входит в задачи Государственного казначейства Украины. В статье доказано, что во все времена казна является олицетворением, неотъемлемым атрибутом государственности; что именно государственный бюджет является единственным центром сосредоточения денежных средств государства, требующих целевого использования. Отмечено существование взаимосвязи между изменением государственных расходов и уровнем социально-экономического роста государства. Доказано, что именно эффективность государственных расходов составляет весомый фактор стимулирования социально-экономического роста Украины в условиях оптимизации их структуры и основных направлений финансирования.

Ключевые слова: государственный бюджет; расходы; бюджетные расходы; Бюджетный Кодекс; программно-целевой метод формирования бюджета; паспорт бюджетной программы.

V. I. Andriyash,

PhD in Political sciences, Associate Professor

O. V. Chelyak,

student of the 635 group, Black Sea State University named after Peter Mogily, Mykolayiv, Ukraine

FACTORS INFLUENCING THE VOLUME AND STRUCTURE OF BUDGET EXPENDITURES

In Ukraine, with the onset of market reforms, the formation of a full-fledged and efficient financial system was given insufficient attention. The axiom «reliable stable finances – a reliable stable state» was proclaimed declarative-

ly, without practical support. As a result, during the years of economic development, the transition to new forms of management for our state, much has been lost. The imperfect system of ensuring the implementation of the state budget has increased and accelerated the already considerable losses of financial resources that are necessary for the young state. Here, the unreasoned tax policy that contributed to the redistribution of funds in favor of shadow capital, the delay in the implementation of the monetary reform, the imperfect legal framework for expanding entrepreneurship, especially in the banking sector, the uncontrolled process of redistribution of funds between state and local budgets, which in turn negatively effects on the mechanism of formation of the state budget. Change the situation at the root and is part of the task of the State Treasury of Ukraine. The article proves that at all times the treasury is an embodiment, an inseparable attribute of statehood; That it is the state budget that is the only center of concentration of state funds that require targeted use. The existence of a relationship between the change in public spending and the level of socio-economic growth of the state was noted. It is proved that the effectiveness of public spending is a significant factor in stimulating the socio-economic growth of Ukraine in conditions of optimizing their structure and the main areas of financing.

Key words: state budget; expenditures; budget expenditures; Budget Code; program-target method of budget formation; passport of the budget program.

Рецензенти: *Євтушенко А. Н.*, д-р політ. наук, професор;
(Чорноморський національний університет імені Петра Могили)
Андріяш В. І., канд. політ. наук, доцент.
(Чорноморський національний університет імені Петра Могили)

© Андріяш В. І., Челяк О. В., 2017

Дата надходження статті до редколегії 14.04.17